

Rapport Nr. 0600

Archeologienota

Turnhout (Parkwijk) - Haagbeemdenplantsoen
Programma van Maatregelen

Inhoud

Inhoud.....	2
1 Administratieve gegevens.....	1
2 Gemotiveerd advies.....	2
2.1 Aanleiding vooronderzoek.....	2
2.2 Resultaten vooronderzoek	2
2.3 Afweging noodzaak verder vooronderzoek.....	3
3 Programma van maatregelen.....	4

1 Administratieve gegevens

Projectcode J. Verrijckt		2021-016
Projectcode Onroerend Erfgoed	Bureauonderzoek	2021C240
Locatie	Provincie	Antwerpen
	Gemeente	Turnhout
	Straat	Haagbeemdenplantsoen
Kadasirale gegevens	Gemeente	Turnhout
	Afdeling	3
	Sectie	O
	Percelen	801e, 801f, 801h, 801k, 801l, 799r, 799p, 799n, 803b, 803c, 803d, 803e, 803f, 803g, 804e, 805f, 799s, 799t, 799v, 799w, 799x, 799y, 799z, 799a2, 799b2, 810h, 810k, 810l, 799c2, 799d2, 799e2, 799f2, 799g2, 799h2, 811c, 811d, 811e, 811f, 811g, 810m, 812b, 812c, 812d, 812e, 812f, 812g, 812h, 812k, 813b, 813c, 813d, 827f, 827e, 827d, 827c, 827b, 826e2, 826d2
Coördinaten	Noordwest	X: 189749.95 Y: 222082.06
	Noordoost	X: 189797.92 Y: 222104.44
	Zuidoost	X: 189935.41 Y: 221889.68
	Zuidwest	X: 189881.05 Y: 221864.10
Oppervlakte plangebied		8664,36 m ²
Oppervlakte onderzoeksgebied		8664,36 m ²
Oppervlakte bodemingreep		8664,36 m ² (indien funderingen ook afgebroken moeten worden)
Erkend Archeoloog		2015/00053 Jeroen Verrijckt

2 Gemotiveerd advies

2.1 Aanleiding vooronderzoek

De opdrachtgever plant op de terreinen de sloop van 58 woningen en de bouw van vervangingshuizen. De huidige woningen hebben een kruipruimte van ongeveer 100 cm -mv. De funderingen van de woningen, tuinmuren en garages gaan tot ongeveer 125 cm onder het maaiveld.

De garages en de funderingen hiervan zullen volledig afgebroken worden. De funderingen van de tuinmuren willen ze behouden en uitbreiden om zo een tuinberging te realiseren. Deze tuinberging heeft een oppervlakte van 10m². Voor de tuinmuren en garages zullen ze dus ook tot dezelfde diepte (+/- 125 cm -mv) gaan. Voor de woningen zelf zullen ze proberen de bestaande funderingen te behouden en zal de kruipruimte opgevuld worden met gestabiliseerd zand. Indien dit niet lukt zullen ze ook op 125 cm diepte moeten gaan voor de afbraak van de funderingen. De verhardingen die op de percelen aanwezig zijn zullen eveneens verwijderd worden.

De groene zones die zich tussen de huizen bevinden zijn openbaar domein en zullen niet geraakt worden. De werken en bodemingrepen zullen enkel plaatsvinden op de percelen.

De totale oppervlakte van het plangebied bedraagt 8664,36 m², De totale bodemingreep in het geval dat de funderingen voor de woningen niet bruikbaar zijn bedraagt eveneens 8664,36 m².

Hierbij worden eventueel in het plangebied aanwezige archeologische waarden onherroepelijk vernietigd.

2.2 Resultaten vooronderzoek

De aanleiding van het bureauonderzoek vormt de vraag tot een omgevingsvergunning voor de sloop van 58 bestaande huizen en de bouw van vervangingshuizen in de Parkwijk (Haagbeemdenplantsoen en Elanderplantsoen) te Turnhout. De totale oppervlakte van het plangebied bedraagt 8664,36 m², De totale bodemingreep in het geval dat de funderingen voor de woningen niet bruikbaar zijn bedraagt eveneens 8664,36 m².

Het projectgebied bevindt zich volgens het Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen (DHM) tussen 20 en 25 m + TAW. Het terrein loopt sterk op naar het noorden toe. Het plangebied zelf bevindt zich tussen 21 en 23 m + TAW. Hierbij zijn er in het midden van het plangebied enkele percelen te zien die lager gelegen zijn (21 m + TAW) dan de resterende percelen die ongeveer tussen 22.25 en 23 m + TAW bevinden. In het oosten en het zuiden van het plangebied loopt op ca. 180 m de Aa. De Aa mondt uit de Kleine Nete en loopt rond Turnhout. Deze eindigt op 4.7 km in het noordwesten van het plangebied. In het noorden, op ca. 500 m loopt de Kasteelloop, dit is een aftakking van de Aa en eindigt wat verder in noorden. In het westen is de Bossenloop aanwezig. Deze is eveneens een aftakking van de Aa en eindigt ook wat verder in het noorden. Op de bodemkaart van Vlaanderen is de bodem in het plangebied gekarteerd als OB, Zcm, Zdm, Zep3 en Zbm. OB betekent 'onder bebouwing'. Soms wordt het bodemprofiel door het ingrijpen van de mens gewijzigd waardoor de onderliggende bodemserie niet meer te identificeren is. Zcm zijn matige droge zandbodems (plaggen) met een dikke antropogene humus A horizont. Soms zijn er overblijfselen van een Podzol B of een verbrokkeld textuur B horizont. De roestverschijnselen komen voor tussen 60 en 90 cm. Zdm wordt gekenmerkt door matige natte zandbodems (plaggen) met een dikke antropogene humus A horizont. De homogene humeuze bruinachtige of grijsachtige bovengrond is vaak minstens 60 cm dik. De onderkant van het plaggendek is dikwijls zwartachtig en zeer humusrijk. Hier zou het de bouwlaag van een begraven profiel zijn die verwerkt is in het plaggendek. Als dat begraven profiel

een verbrokkelde textuur B is of een gesolifueerde afzetting dan komen er duidelijke roestverschijnselen voor. Indien de ondergrond gevormd is door een hydromorfe Podzol dan zijn de roestverschijnselen moeilijker te herkennen. In het plaggendek zijn de roestverschijnselen zichtbaar tussen 40 en 60 cm. Zep3 zijn natte zandbodems (plaggen) zonder profiel en met reductiehorizont tussen 80 en 120 cm diepte. In het algemeen vertoont dit bodemtype een iets verveende bovengrond. De bouwvoor ligt boven op sterk roestig, grijsgeel zand dat tussen de 80 en 120 cm volledig gereduceerd is. In sommige gevallen komt er een leem- of klei-zandsubstraat voor en soms een klei-grintsubstraat. Het zijn permanent natte gronden. Zbm zijn droge zandbodems met een dikke antropogene humus A horizont. Deze plaggenbodems hebben een begraven profiel, meestal Podzol of een verbrokkeld textuur B. De roestverschijnselen beginnen tussen de 90 en 120 cm. Uit het bureauonderzoek en de controleboringen werd duidelijk dat er binnen het plangebied ophogingen en intensieve landbouwactiviteiten hebben plaatsgevonden. De aanwezigheid van plaggenbodems en dikke bovengrond laag dat aangetroffen is bij de controleboringen bevestigen dit. Er bevinden zich momenteel ook funderingen op 125 cm diepte en deze zullen of behouden worden of even diep gaan met de geplande werken. Bij de controleboringen was er sprake van een dikke bovengrond die soms tot 125 cm diep ging. Indien deze niet 125 cm diep ging betreft het kleine gebieden van 10m² die verder onderzoek zouden nodig hebben. Deze gebieden liggen te versnipperd en kunnen geen totaalbeeld weergeven. De verwachting naar Steentijd is bijgevolg zeer laag.

Binnen een straal van 1000 m werden er enkele archeologische waarde aangetroffen in de CAI. Het betreft enkele cartografische studies, losse vondsten en een proefsleuvenonderzoek. In de directe nabijheid (200 m) van het plangebied werden volgende nota's uitgeschreven voor twee onderzoeken in de Parkwijk en Steenweg op Tienen. Op één locatie werden landschappelijke boringen uitgevoerd en op de andere een proefsleuvenonderzoek. In de ruimere omgeving (600m) werden er drie nota's en enkele archeologienota's uitgeschreven. De drie nota's besloten na bodemonderzoek het gebied vrij te geven, de bodems waren sterk verstoord. Enkel de archeologienota met ID 13451 adviseert verder onderzoek in de vorm van landschappelijke boringen. De andere archeologienota (ID 13400) die is uitgeschreven geeft het gebied vrij wegens een te kleine oppervlakte om voldoende kenniswinst te behalen. Gezien de sterk verstoorde gronden in de omgeving, de verstoringen op het plangebied en de resultaten uit het bodemonderzoek is er een lage verwachting opgesteld voor sites uit het Neolithicum tot en met de nieuwste tijd.

2.3 Afweging noodzaak verder vooronderzoek

Na een uitgebreide bureaustudie waarbinnen historische, cartografische, geologische, geografische en bodemkundige bronnen werden onderzocht en teruggekoppeld aan het hedendaagse terreingebruik en de bouwplannen van de opdrachtgever, kan geconcludeerd worden dat het plangebied in het verleden grotendeels verstoord is geweest en dat de aanwezigheid van een archeologische site dus miniem is. Hierdoor is vervolgonderzoek dus niet opportuun.

Rekening houdende met de kosten-batenanalyse adviseert J. Verrijckt bvba om het plangebied vrij te geven voor verdere ontwikkelingen.

3 Programma van maatregelen

Op basis van het uitgevoerde bureauonderzoek en controleboringen kan geconcludeerd worden dat er geen vervolgonderzoek noodzakelijk is. Op basis van het uitgevoerde bureauonderzoek is met voldoende zekerheid een uitspraak te doen over de aanwezigheid en waarde van archeologisch erfgoed, het potentieel op kennisvermeerdering en de haalbaarheid van eventueel verder onderzoek.

Deze beslissing steunt op onderstaande redenering:

- Voldoende info aanwezigheid site: Ja.
- De geplande werken zullen werken op de huidige funderingen die op 125 cm onder het maaiveld zijn. Indien dit niet gaat zullen de nieuwe funderingen dezelfde diepte hebben. Er zijn dus al verstoringen tot op deze diepte aanwezig.
- De controleboringen die werden geplaatst tonen een dikke bovenlaag aan van minstens 60-100 cm en daaronder de C-horizont.
- Enkel de uitbreiding van de tuinberging zal voor bodemingreep zorgen maar dit betreft slechts 10 m² per perceel. Dit is te versnipperd en kan geen totaalbeeld vormen indien er archeologische sporen aanwezig zijn.
- Voldoende info verstorende impact van de geplande werkzaamheden op eventuele archeologische sites: Door de historische lage densiteit aan bewoning, de verstoorde ondergrond, de verhoging en de lage impact van de geplande werken zal er geen impact zijn op het eventueel aanwezige erfgoed.

Indien tijdens de werkzaamheden toch archeologische resten worden aangetroffen, blijven de bepalingen voor het melden van toevalsvondsten van kracht. Deze bepalingen zijn terug te vinden in artikel 5.4.1 van het Onroerenderfgoeddecreet. Eventuele toevalsvondsten dienen binnen drie dagen na ontdekking gemeld te worden bij Onroerend Erfgoed.